

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W NOWYM SĄCZU

KARTA PRZEDMIOTU

obowiązuje studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2014/2015

Instytut Techniczny

Kierunek studiów: Informatyka

Profil: Ogólnoakademicki

Forma studiów: Stacjonarne

Kod kierunku: 11.3

Stopień studiów: I

Specjalności: Informatyka stosowana

1 PRZEDMIOT

NAZWA PRZEDMIOTU	Bazy danych
KOD PRZEDMIOTU	IT 11.3 AIS B15 14/15
KATEGORIA PRZEDMIOTU	Przedmioty podstawowe i kierunkowe
LICZBA PUNKTÓW ECTS	7
SEMESTRY	4

2 RODZAJ ZAJĘĆ, LICZBA GODZIN W PLANIE STUDIÓW

SEMESTR	WYKŁAD	ĆWICZENIA	LABORATORIUM	PROJEKT	SEMINARIUM
4	30			60	

3 CELE PRZEDMIOTU

Cel 1 Nabycie umiejętności odwzorowania, w sposób optymalny, rzeczywistego systemu informacyjnego w system informatyczny oparty na relacyjnej bazie danych.

Cel 2 Wybór ekonomiczny systemu zarządzania bazą danych RDBMS, dla określonego systemu rzeczywistego oraz osiągnięcie biegłości w komunikacji z systemem za pomocą języka PL/SQL.

4 WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

- a Posiada umiejętność modelowania z wykorzystaniem języka UML.
- b Podstawy programowania (tworzenie interfejsu graficznego dla aplikacji bazodanowych)
- c Matematyka elementarna (algebra Boole'a)
- d Algorytmy i struktury danych (B-drzewa, algorytmy sortowania, metody wyszukiwania)

5 EFEKTY KSZTAŁCENIA

EK1 Wiedza: Posiada wiedzę opartą na podbudowie teoretycznej w zakresie baz danych, z szczególnym naciskiem na model obiektowo-relacyjny.

EK2 Umiejętności: Student potrafi wybrać odpowiedni, dla modelowanego systemu rzeczywistego, dostępny na rynku RDBMS, dokonując analizy ekonomicznej oraz funkcjonalnej. Dokonuje wyboru narzędzi do jego efektywnego zarządzania. Umie zautomatyzować proces okresowego tworzenia kopii bezpieczeństwa baz danych, a w przypadku awarii wprowadzić działania naprawcze.

EK3 Kompetencje społeczne: Potrafi dokonać analizy rzeczywistego systemu, przeprowadzić wywiad wśród zamawiających, określić cele i obszar działań oraz funkcjonalność nowo budowanego systemu. Całość działań cechuje ekonomia polegająca na adaptacji lub przekształceniu obecnie funkcjonujących systemów informacyjnych, które dotychczas realizowały modelowany system.

EK4 Umiejętności: Potrafi stworzyć schemat relacyjnej bazy danych, dokonać normalizacji tabel, stworzyć więzy zapewniające integralność i spójność danych. Potrafi właściwie oddzielić warstwę bazodanową od interfejsu graficznego oraz potrafi wykonać prosty interfejs graficzny dostępu do danych.

6 TREŚCI PROGRAMOWE

WYKŁAD

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BŁOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W1	Wprowadzenie do problematyki baz danych i relacyjnego modelu danych. Charakterystyka baz danych, wymagania stawiane bazom danych, cechy technologii baz danych, cechy systemu zarządzania bazą danych, modele danych, użytkownicy baz danych, sposoby korzystania z baz danych, architektura wewnętrzna i komunikacyjna baz danych, ogólny podział baz danych, relacyjny model danych z uwzględnieniem struktur danych tego modelu, operacji modelu i ograniczeń integralnościowych. Wybór odpowiedniego systemu zarządzania bazą danych przez analizę ekonomiczną oraz funkcjonalną.	9
W2	Modelowanie schematu pojęciowego i schemat oraz implementacyjnego w modelu relacyjnym. Podstawy modelowania i projektowania systemów informatycznych; model UML oraz model związków-encji, z uwzględnieniem encji, ich atrybutów, różnego typu związków pomiędzy encjami oraz hierarchii encji; techniki transformacji modelu związków-encji do modelu relacyjnego (transformacje encji, transformacje związków i transformacje hierarchii encji); proces normalizacji schematu (postacie normalne 1-5). Organizacja plików służących do przechowywania danych (pliki uporządkowane nieuporządkowane oraz haszowe). Indeksy (ISAM, B-drzewa, R-drzewa, bitmapowe). Algorytmy wstawiania danych do indeksu.	6
W3	Organizacja plików służących do przechowywania danych (pliki uporządkowane nieuporządkowane oraz haszowe). Indeksy (ISAM, B-drzewa, R-drzewa, bitmapowe). Algorytmy wstawiania danych do indeksu.	2

WYKŁAD

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W4	Wybrane struktury przechowywane w bazach relacyjnych (macierze, drzewa, grafy, obszary). Operacje selekcji i modyfikacji oraz analiza topologicznych zależności. Implementacja wybranych procedur w języku PL/SQL.	7
W5	Transakcje (własności ACID, diagramy transakcji, izolacja, szeregowalność, zarządzanie współbieżnością). Odtwarzanie bazy po awarii. Tworzenie kopii bezpieczeństwa.	4
W6	Optymalizacja zapytań.	2
	RAZEM	30

PROJEKT

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
P1	Model rzeczywistego systemu na którym będą wykonywane wszystkie ćwiczenia projektowe (zapis w UML). Podstawy języka zapytań SQL, projekcja, selekcja, wartość NULL, Eliminacja duplikatów, sortowanie wyników, operatory logiczne.	3
P2	Funkcje wierszowe (znakowe, liczbowe), operatory zbiorowe, funkcje operujące na czasie, warunkowe oraz funkcja CAST.	2
P3	Funkcje agregujące, filtrowanie grup.	2
P4	Połączenia tabel (równościowe (JOIN), naturalne (NATURAL), zewnętrzne (OUTER), nierównościowe (LEFT, RIGHT)).	2
P5	Podzapytania (wierszowe, tablicowe, skorelowane). Operatory ANY, ALL, EXISTS.	2
P6	DML, wstawianie wierszy do tabel (wyniku z podzapytania), modyfikacja krotek oraz ich usuwanie.	2
P7	DDL, tworzenie tabel, typy danych, ograniczenia integralnościowe (klucz główny, wartość unikalna, ograniczenia domeny, klucz obcy). Tworzenie tabeli przez podzapytanie.	4
P8	DDL, sekwencje, indeksy, perspektywy.	2
P9	Współbieżność. Koncepcja i cechy transakcji. Spójność bazy danych, anomalie współbieżnego dostępu do danych. Poziomy izolacji transakcji. Blokady w bazie danych. Zakleszczenia.	2
P10	Język PL/SQL. Deklarowanie zmiennych i stałych. Przegląd podstawowych konstrukcji sterujących języka PL/SQL.	2
P11	Uwierzytelnianie i autoryzacja. Uprawnienia przydzielane do użytkowników, obiektów (tabel, perspektyw, procedur), ról.	2
P12	Wywoływanie poleceń SQL z języków programowania PHP i Java.	3
P13	Wybór systemu rzeczywistego, dla którego będzie projektowana baza danych. Student tworzy diagram użycia przypadków, identyfikuje encje, buduje model ER, przekształca go na model relacyjny, normalizuje tabele, tworzy więzy integralności i właściwe perspektywy dostępu do danych. Planuje ochronę dostępu do danych.	8
P14	Tworzenie interfejsu dostępu do danych w wybranym języku programowania.	10
P15	Konsultacje i przedstawienie wyników projektów baz danych.	14
	RAZEM	60

7 METODY DYDAKTYCZNE

M1 Wykłady

M2 Ćwiczenia projektowe

M3 Praca z podręcznikiem

8 OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

FORMA AKTYWNOŚCI	ŚREDNIA LICZBA GODZIN NA ZREALIZOWANIE AKTYWNOŚCI
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	90
Konsultacje przedmiotowe	4
Egzaminy i zaliczenia w sesji	3
Godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury	41
Opracowanie wyników	0
Przygotowanie raportu, projektu, prezentacji, dyskusji	37
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU WYNIKAJĄCA Z CAŁEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA	175
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	7

9 SPOSOBY OCENY

OCENA FORMUJĄCA

F1 Kolokwium

F2 Referat

KRYTERIA OCENY

EFEKT KSZTAŁCENIA 1		MIEJSCE WERYFIKACJI	OPIS WERYFIKACJI EK 1
NA OCENĘ 3	Student charakteryzuje bazy danych, wymagania jakie są im stawiane, opisuje użytkowników baz danych, architekturę, modele danych. Potrafi przedstawić kompletny model konceptualny przykładowego systemu.	wykład	Egzamin pisemny.
NA OCENĘ 4	Jak na 3 oraz potrafi dobrać odpowiednie indeksy w celu przyspieszenia dostępu do danych.		
NA OCENĘ 5	Jak na 4 oraz potrafi optymalizować zapytania.		
EFEKT KSZTAŁCENIA 2		MIEJSCE WERYFIKACJI	OPIS WERYFIKACJI EK 2
NA OCENĘ 3	Student potrafi wybrać odpowiedni, dla modelowanego systemu rzeczywistego, dostępny na rynku RDBMS, dokonując analizy ekonomicznej i funkcjonalnej. Student tworzy manualnie kopie bezpieczeństwa baz danych.	wykład	Egzamin pisemny.

NA OCENĘ 4	Jak na 3 oraz potrafi zautomatyzować proces okresowego tworzenia kopii bezpieczeństwa baz danych na różnych systemach operacyjnych.		
NA OCENĘ 5	Jak na 4 oraz w przypadku awarii potrafi wprowadzić działania naprawcze.		
EFEKT KSZTAŁCENIA 3		MIEJSCE WERYFIKACJI	OPIS WERYFIKACJI EK 3
NA OCENĘ 3	Student przeprowadza wywiad wśród osób zamawiających informatyczny system bazodanowy, który modeluje nowy system informacyjny. Na podstawie wywiadu sporządza cel i zakres modelowanego systemu, rejestruje kwerendy kierowane do systemu.	projekt	Student dla zadanego lub wybranego systemu rzeczywistego (np. Baza MPK, PKP, Bank, Sklep wielobranżowy, Przychodnia lekarska) sporządza w postaci dokumentacji pytania przed wywiadem i uzyskane odpowiedzi w celu uzyskania określonego efektu.
NA OCENĘ 4	Jak na 3 ale potrafi uwzględnić obecnie działające już systemy i w koegzystencji z nimi budować nowy.		
NA OCENĘ 5	Jak na 4 oraz zapewnia ekonomikę wprowadzanego rozwiązania.		
EFEKT KSZTAŁCENIA 4		MIEJSCE WERYFIKACJI	OPIS WERYFIKACJI EK 4
NA OCENĘ 3	Student potrafi komunikować się z relacyjnym systemem bazodanowym za pomocą języka SQL. Potrafi właściwie oddzielić warstwę bazodanową od interfejsu graficznego oraz wykonuje prosty interfejs graficzny dostępu do danych.	projekt	2 sprawdziany elektroniczne na poznanym w pierwszej części projektu systemie rzeczywistym. Zadania polegają na wydobyciu lub umożliwieniu bezpiecznego dostępu do określonych danych.
NA OCENĘ 4	Jak na 3 oraz potrafi tworzyć osadzone procedury i wyzwalacze, które gwarantują spójność i integralność składowanych danych w bazie danych.		
NA OCENĘ 5	Jak na 4 oraz potrafi stworzyć złożony interfejs dostępu do danych		

OCENA DO INDEKSU (OCENA PODSUMOWUJĄCA)

Średnia ważona. Wszystkie efekty z wagą 1, efekt 4 z wagą 3.

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU

- a Uzyskanie 50% z dwóch kolokwiiów dotyczących PL/ SQL i modelownia, zaliczenie projektu, oraz 50% z egzaminu sprawdzającego umiejętność praktycznego wykorzystania baz danych w modelowaniu rzeczywistych systemów.

10 MACIERZ REALIZACJI PRZEDMIOTU

EFEKTY Kształcenia dla przedmiotu	ODNIESIENIE DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	METODY DYDAKTYCZNE
EK1	INF_W11	Cel1, Cel2	W1, W2, W3, W4, P13, P14, P15	M1, M3
EK2	INF_W12, INF_UB10	Cel1, Cel2	W1, P13	M1, M3
EK3	INF_K04	Cel1	W1, W2, P13	M1
EK4	INF_UB08	Cel1, Cel2	W1, W5, W6, P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14	M1, M2, M3

11 WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] Connolly T. — *Systemy baz danych. Praktyczne metody projektowania implementacji i zarządzania*, Warszawa, 2004, RM
- [2] Dąbrowski W. — *Modelowanie systemów informatycznych w języku UML 2.1 w praktyce*, Warszawa, 2009, Mikon
- [3] Ramez Elmasri — *Wprowadzenie do systemów baz danych*, Warszawa, 2005, WT
- [4] Ullman J. — *Implementacja systemów baz danych*, Warszawa, 2004, WNT

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] Oracle — *Introduction to Oracle: SQL i PL/SQL, student guide vol. 1,2*, online, 2009, Oracle
- [2] Vinkenog P. — *Firebird 2.1 language reference*, online, 2009, Borland
- [3] Borland — *Data definition guide*, online <http://www.borland.com>, 2008, Borland
- [4] Borland — *Language reference*, online <http://www.borland.com>, 2008, Borland
- [5] MYSQL — *Mysql user manual*, online WWW.mysql.com, 2011, MYSQL

12 INFORMACJE O NAUCZYCIELACH AKADEMICKICH

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA KARTĘ

dr inż. Antoni Ligeza (kontakt: aligeza@pwsz-ns.edu.pl)

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

dr inż. Antoni Ligeza (kontakt: aligeza@pwsz-ns.edu.pl)

13 ZATWIERDZENIE KARTY PRZEDMIOTU DO REALIZACJI

(miejscowość, data)   (odpowiedzialny za przedmiot)   (kierownik zakładu)   (dyrektor instytutu)

PRZYJMUJĘ DO REALIZACJI (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)

.....

PWSZ w Nowym Sączu